

Költészet napja '90

József Attila születésnapja egyúttal a költészet napja is. Minden évben ekkor jelentkeznek új kötetekkel ifjú szerzők, és ad áttekintést az év lírai terméséről a Szép versek antológia. A műzsák ugyan korábban sem hallgattak, ámde a köl-

tők közül jó néhányan nem jelenhettek meg és különösen nem szerepelhettek ebben a reprezentatívásra törő vállalkozásban. Az idei kötetben elsőként szerepel Faludy György és **Eörsi István**. Munkatársunk velük készített beszélgetést.

Eörsi István:

„Részliberalizmusban éltünk!”

— Ebben a mai, kissé kaotikus világban, ahol az emberek már elvesztették szépérzéküket, ott, ahol ettolódtak az értékrendek, mi lehet a költészet küldetése?

— Nem hiszem, hogy akinek volt szépérzéke, elvesztette azt. Azt sem hiszem, hogy a történelem megzabolátlanodása egyformán hatna a költői termelésre. Van, akit kifejezetten ihlet ez a fajta kor, és vannak olyanok, akik a líra helyett más műfajokat részesítenek ilyenkor előnyben.

— Ön nem tapasztalja a líra háttérbe szorulását?

— A líra elvesztette azt a vezető szerepét, melyet 1945-ig a magyar irodalomban kivívott magának. A most lezáródó korszak különösen a dráma számára volt kedvezőtlen. Az egész korszak a maga taburendszerével, részliberalizmusával abba az irányba terelte az embereket, hogy a konfliktusokat lekerekítsék. Ábrázolni lehetett sokféle tekerő kígyót, de méregfogak nélkül. Az emberekben fölülkerekedett annak a tudata, hogy nem szabad kockáztatni azokat a viszonylagos előnyöket, melyeket a kormányzattól kapnak.

Az igényes lírikusok többsége '56 után a lírai szabadságot úgy használta, hogy befelé fordult. A politika korábban diszkreditálta a közélet-magatartást. A rendszer eleinte buzdította őket a politizálásra, de mihelyt elkezdtek igazán politizálni, a fejükre csaptak.

A magyar költészetnek mindig abban volt hallatlan ereje, hogy

a belső — lírai — én kibogozhatatlanul tartalmazta az etikai elkötelezettséget a szociális és közösségi igazság iránt. A lírai én és a külső körülmények ezer szállal kapcsolódtak egymáshoz.

— Érvényes mindez ma is?

— Esterházy Péter mondta azt, hogy „mihelyt egy költő politizálhat, ne politizáljon!” Ha egy költő csak azért politizált, mert az tilos volt, ma már valóban felhagyhat vele.

— És mi igaz például Ady politikai verseire?

— Ady politikai verseiben nem politizált, hanem költői énye a legbelső tartalmait fejezte ki.

— Mindez az ön műveire vetítve, hogyan jelentkezik?

— Adyval összehasonlítva minden mai költő néma és süket. Ettől eltekintve azt felelhetem, hogy mindig élt bennem a személyes és a közösségi sors összetartozásának, egymástól való elválaszthatatlanságának a tudata, ezért költészetemet néhányan korszerűtlennek tartják. Engem az ilyen vélemények általában nem befolyásolnak. Ha egy mű jó, akkor jó, ha rossz, hát rossz.

Egyetlen vers se lett rosszabb attól, hogy szídták, de persze jobb sem, ha dicsérték.

Fejes Imre